

Ülikooli vilistlased tööturul – 2003. aasta lõpetanute küsitlustulemuste põhjal

Lühendatud kokkuvõte (täielik aruanne saadaval teaduskondades ja üliõpilaste karjääriteenistuses)

Koostanud:

Kadrin Kergand, TÜ üliõpilaste
karjääriteenistuse peaspetsialist
Margit Tago, TÜ üliõpilaste
karjääriteenistuse spetsialist

Sisukord

Sisukord

2003. a vilistlaste küsitlustulemuste kokkuvõte

Küsitluse eesmärk

Küsimustiku ülesehitus

Küsitluse läbiviimine

Ülevaade küsitletutest

Küsitlustulemuste analüüs

Lõpetanute põhitegevused küsitluse läbiviimise ajal

Õpingute jätkumine

Töö seos õpitud erialaga

Tööandja sektor

Töökoormus Tööandja tegevusvaldkond Ametiala Lõpetanute brutopalgad

Töötamise piirkond Hariduse ja töö seos

Hinnangud

Hinnangud õppetöö erinevatele aspektidele Stuumiumi mõju oskuste ja võimete
kujunemisele Ülevaade lõpetanutest

Arvamustekstide kvalitatiivne analüüs

Põhitulemused

2003. a vilistlaste küsitlustulemuste kokkuvõte

Küsitluse eesmärk

Eesmärk on saada ülevaade lõpetanute lõpetamisjärgsest tegevusest, õpingute jätkumisest, tööst ning hinnangutest pärast mõningast töö- ja elukogemust. Uurimisobjektiks on 2003. aasta põhiõppe, õpetajakoolituse ja magistriõppe lõpetanud.

Küsimustiku ülesehitus

Käsitleti kolme põhilist valdkonda: õpingute jätkumine, õpingutejärgne töötamine, hinnangud haridusele pärast mõningast töö- ja elukogemust.

Küsitluse läbiviimine

Ankeetid saadeti küsitletutele posti teel, andmed lõpetanute kohta saadi õppe- ja üliõpilasosakonnast. Adressinfo kontrollis AS Andmevara. Küsitluslehed olid nummerdatud ning mittevastanutele saadeti kolme nädala möödudes meeldetuletus. Peale selle oli ankeeti võimalik täita ka üliõpilaste karjääriteenistuse koduleheküljel. Küsitlus toimus 10. novembrist kuni 31. detsembrini. 2003.

Ülevaade küsitletutest

Käsitleti kõiki diplomi-, bakalaureuse- ja magistriõppe statsionaarses õppevormis õppinud vilistlasi, kes lõpetasid 1. jaanuarist 2003 kuni 25. oktoobrini 2003. Kokku saadeti ankeete 1740 inimesele. **Tabel 1.** Küsitlusest jäid välja need inimesed, kes lõpetasid ülikooli pärast 25. oktoobrit, sest siis algas juba küsitluse ettevalmistamine — adressinfo kontrollimine ning ankeetide välja saatmine.

Kokku saabus tagasi 920 vastust ehk 53% väljasaadetud ankeetidest. Võrreldes eelmiste aastatega, on tagastamiseprotsent langenud ligi 5% võrra. Ühe põhjusena on kindlasti tuua ebatäpsed aadressid. Sellel aastal küündis valede aadresside hulk 5%ni väljasaadetud ankeetidest.

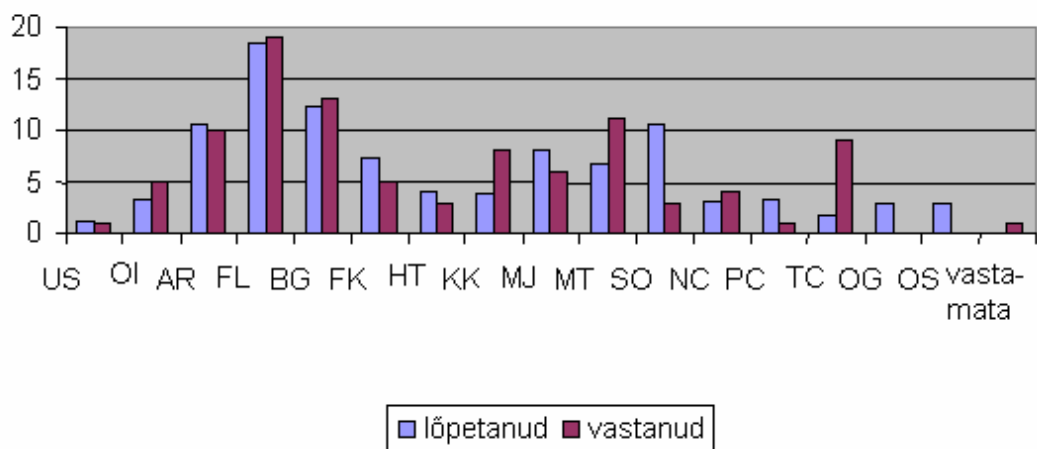
Õppevorm	mehed		naised		kokku	
		%		%		% lõpetajatest
Põhiõpe	425	81,4	1015	83,4	1440	82,8
Magistriõpe	74	14,2	126	10,3	200	11,5
Õpetajakoolitus	23	4,4	77	6,3	100	5,7
Kokku	522	100	1218	100	1740	100

Tabel 1. Ülevaade küsitluses osalenud lõpetajatest.

Vastanute jagunemine teaduskonniti on pisut erinev tegelikust lõpetanute jaotusest.

Sellel aastal on teistest teaduskondadest enam vastajaid matemaatika-informaatika, kehakultuuri-, filosoofia- ja bioloogia-geograafiateaduskonnast. Kolledžitest on küsitluses kõige aktiivsemalt osalenud Türi lõpetanud.

Lõpetanute ja vastanute (%) teaduskondade ja kolledžite lõikes

Joonis 1. Lõpetanud ja vastanud teaduskondade ja kolledžite lõikes

Need vastajad (7 inimest), kes lõpetasid korraga diplomi- ja bakalaureuseõppe, on edaspidises analüüsis liidetud bakalaureuseõppe lõpetanute hulka ning bakalaureuse- ja magistriõppe üheaegselt lõpetanud (3 inimest) vaadeldakse koos magistriõppe lõpetanutega.

Õppeastme määratlemisel on lähtutud ankeedis antud vastustest, seetõttu esineb ka mõningaid ebatäpsusi, näiteks osa vastajad märkisid ennast diplomõppe lõpetanuks, kuigi teatud teaduskondades sellised õppekavad üldse puuduvad (õigusteaduskond).

Vastanud teaduskondade/kolledžite ja õppeastmete lõikes

		Õppeaste				Kokku
		diplomiõpe	bakalau- reuse- õpe	magistri- õpe	arsti, hambaarsti, proviisoriõpe	
vasta- mata	ARV %	1 25%	3 75%	0 0%	0 0%	4 100%
US	ARV %	0 0%	9 90%	1 10%	0 0%	10 100%
OI	ARV %	1 2%	46 96%	1 2%	0 0%	48 100%
AR	ARV %	5 5%	3 3%	2 2%	82 89%	92 100%
FL	ARV %	3 2%	136 84%	22 14%	0 0%	161 100%
BG	ARV %	12 10%	82 70%	23 20%	0 0%	117 100%
FK	ARV %	11 24%	21 46%	14 30%	0 0%	46 100%
HT	ARV %	31 40%	46 60%	0 0%	0 0%	77 100%
KK	ARV %	7 26%	18 67%	2 7%	0 0%	27 100%
MJ	ARV %	1 1%	65 88%	8 11%	0 0%	74 100%
MT	ARV %	8 15%	36 68%	9 17%	0 0%	53 100%
SO	ARV %	1 1%	78 80%	19 19%	0 0%	98 100%
NC	ARV %	23 92%	2 8%	0 0%	0 0%	25 100%
PC	ARV %	35 97%	1 3%	0 0%	0 0%	36 100%
TC	ARV %	12 92%	1 8%	0 0%	0 0%	13 100%
Kokku	ARV %	151 17%	547 62%	101 11%	82 9%	881 100%

Tabel 2 Vastanud teaduskondade/kolledžite ja õppeastmete lõikes.

Küsitlustulemuste analüüs

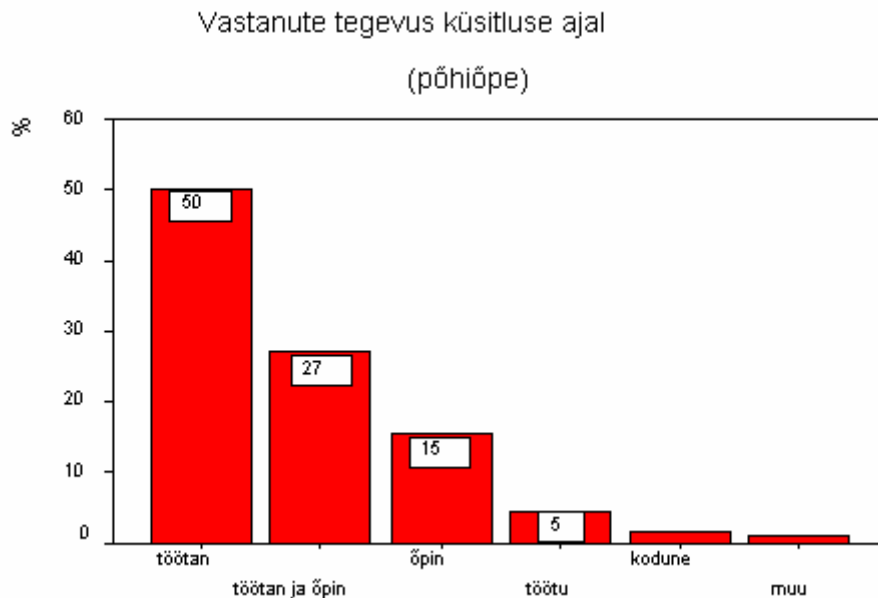
Käesolevas peatükis antakse ülevaade 2003. aasta vilistlaste küsitlustulemustest.

Tulemused on esitatud järgmiselt:

* graafik, mis kirjeldab põhiõppe lõpetanuid (%); põhiõppe all käsitletakse diplomi-, bakalaureuse- ning arsti, hambaarsti- ja proviisoriõppe lõpetanuid,

Tulemuste analüüsimisel on kasutatud andmetötluspaketti SPSS 11.5.

Lõpetanute põhitegevused küsitluse läbiviimise ajal

Joonis 2. Vastanute põhitegevused

Küsitluse läbiviimise ajal oli lõpetamisest möödunud keskmiselt pool aastat. Põhiõppe lõpetanutest pooled märkisid oma põhiliseks tegevuseks töötamise. Kui arvestada juurde veel need vastajad, kes õppisid ja töötasid üheaegselt, siis tööga oli hõivatud enamus vastajatest (77%) (joonis 2). Kokku jätkas õpinguid 43% vastanutest, ainult õpingutele oli pühendunud 15% vastajatest. Ennast töötuks (ei õpi ega tööta, vaid otsib aktiivselt tööd) luges 5% vastajatest. Vastusevariant „muu“ all toodi välja järgmised tegevused: asun tööle jaanuaris Belgias, kaitseväes, lapseootel, lähen Inglismaale majahoidjaks, sport, sõidan töötama välismaale, töötasin suvel juhutöödel.

Õpingute jätkumine

Ligi pooled (vt põhitegevused, joonis 2) jätkavad õpinguid. Vastajatel paluti kirjutada, millises õppeasutuses ja millises vormis nad seda teevad. Enamasti jätkuvad õpingud Tartu Ülikoolis (tabel 3). Teiste kõrgkoolidena nimetati Tallinna Tehnikaülikooli ja Eesti Põllumajandusülikooli, kus jätkab oma õpinguid vastavalt 5% ning 3% vastanutest. Muu koolina nimetati Eestis: Tartu Meditsiinikooli, Eesti Diplomaatide Kooli, Euroülikooli, Pärnumaa Kutsehariduskeskust, Usuteaduste Instituuti, Eesti Muusikaakadeemiat, Eesti Kunstiakadeemiat, Pärnu Saksa Tehnoloogiakooli.

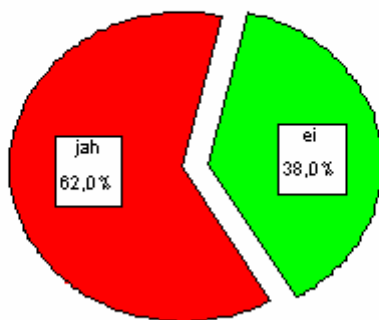
Õpingute jätkamine õppeasutuste lõikes

	ARV	%
TÜ	311	85
TTÜ	4	1
TPU	20	5
muu kool Eestis	11	3
EPMÜ	9	2
muu kool välismaal	11	3
Kokku	366	100

Tabel 3 Õpingute jätkumine õppeasutuste lõikes.

Aastate lõikes on küsitluses osalenud vilistlased kõige kriitilisemalt suhtunud tööks vajalike praktiliste oskuste saamise. Selle aasta küsitlusest ilmnnes, et rohkem kui pooled põhiõppe lõpetanuteist on käinud õpingute jooksul praktikal (joonis 3). Keskmiseks praktika kestvuseks oli neli kuud. Siinjuures tuleb rõhutada, et teaduskondade lõikes on erinevused väga suured.

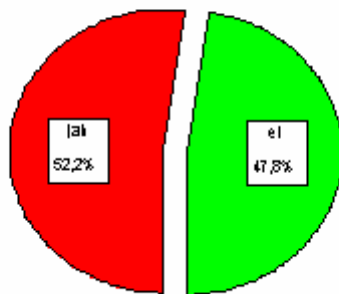
Õpinguteaegne praktika
(põhiõppe)

Joonis 3. Kas te käisite õpingute ajal praktikal?

Rohkem kui pooled (52,2%, joonis 4) vastanutest töötasid õpingute ajal. Siinjuures on selge üksnes fakt, et nad ühel või teisel moel töötasid. Õppivatel tudengitel on tavaliselt palju mitmesuguseid töötamise vorme ja koormusi. Neid on detailsemalt käsitletud EÜL uuringus „Üliõpilaste sotsiaal-majanduslik olukord 2003“. Eelmise aasta küsitlustulemuste järgi on kooli kõrvalt töötanud tudengite arv vähenenud (2002. aasta lõpetanuteist 61% oli töötanud õpingute ajal töötanud).

Töötamine ja õppimine paralleelselt
(põhiõpe)

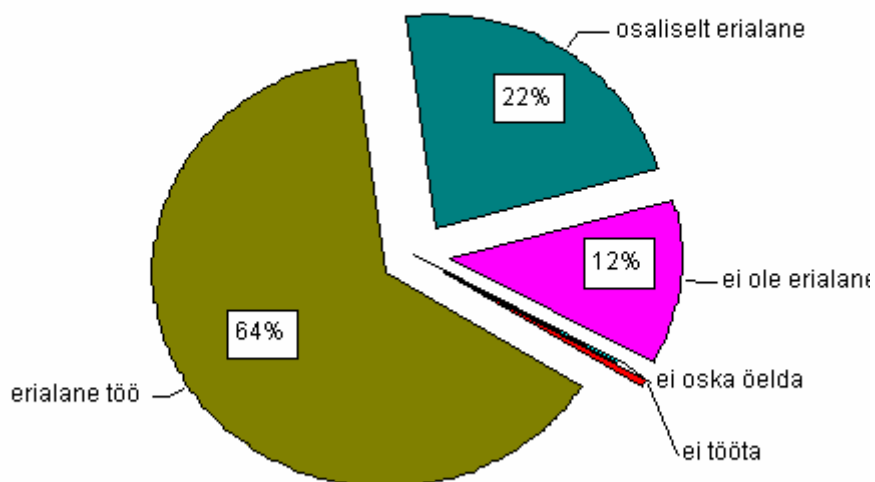
Joonis 4 Kas te töötasite õpingutega paralleelselt?

ÕPINGUTEJÄRGNE TÖÖTAMINE

Alljärgnev analüüs puudutab neid vastajaid, kes **peale ülikooli lõpetamist töötasid või õppisid ja töötasid**. Kokku oli neid 77% vastanutest.

Töö seos õpitud erialaga

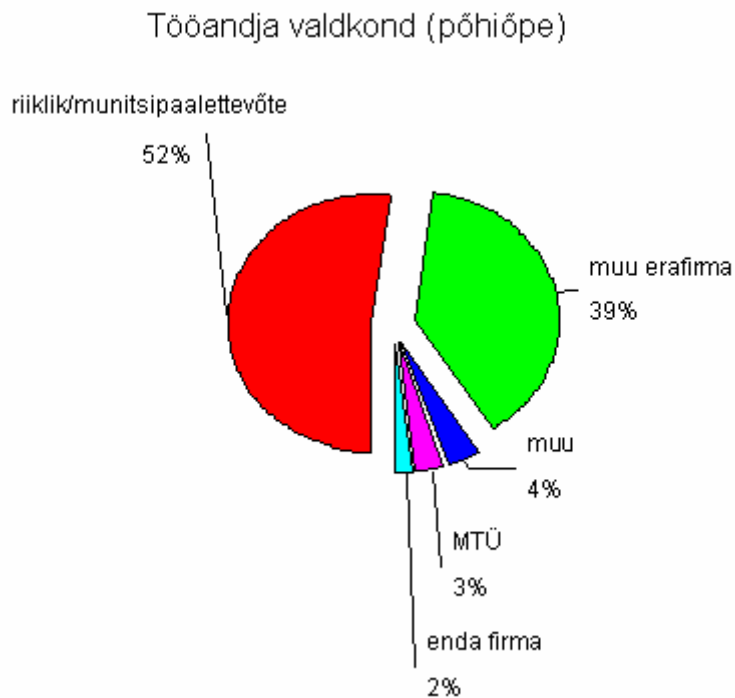
Töö seos õpitud erialaga
(põhiõpe)

Joonis 5. Töö seos õpitud erialaga (põhiõpe)

Vastajatel paluti hinnata, kas nende töö on seotud ülikoolis läbitud õppekavaga. Oma põhitööd pidasid rohkem kui pooled (64%) tihedalt õpitud erialaga seotuks (joonis 5). Osaliselt ülikooli õppekavaga seotud tööd tegi 22% lõpetanutest ja mitteerialast tööd 12% lõpetanutest.

Tööandja sektor

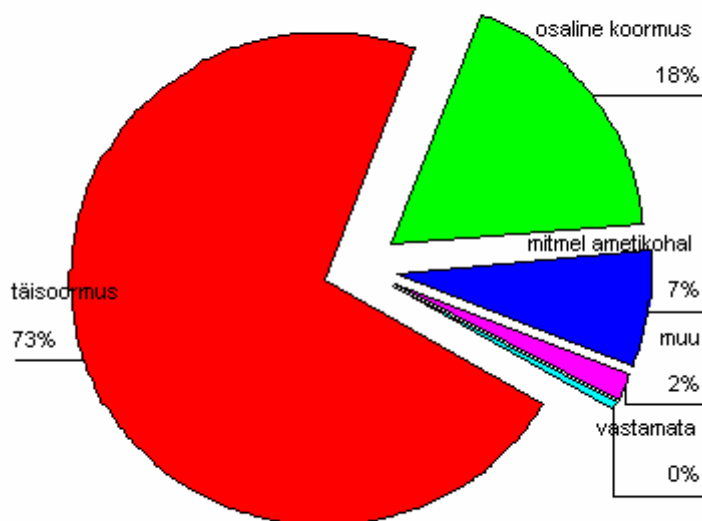
Joonis 6. Tööandja valdkond

Pisut enam kui pooled vastanutest töötavad riigi- või munitsipaalteenustes (joonis 6). Suuruselt järgmise sektori moodustavad eraettevõtetes töötavad lõpetanud. Vastusevariandi „muu“ alla on koondatud eraisiku teenistuses töötajaid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid.

Töökoormus

Suurem osa lõpetanutest (73%) töötab täiskoormusega (joonis 7). Need vastanud, kelle põhitegevuseks oli töötamine, tegid seda enamasti täiskoormusega. „Õppijate ning töötajate“ puhul oli täiskoormusega töötajaid 56%.

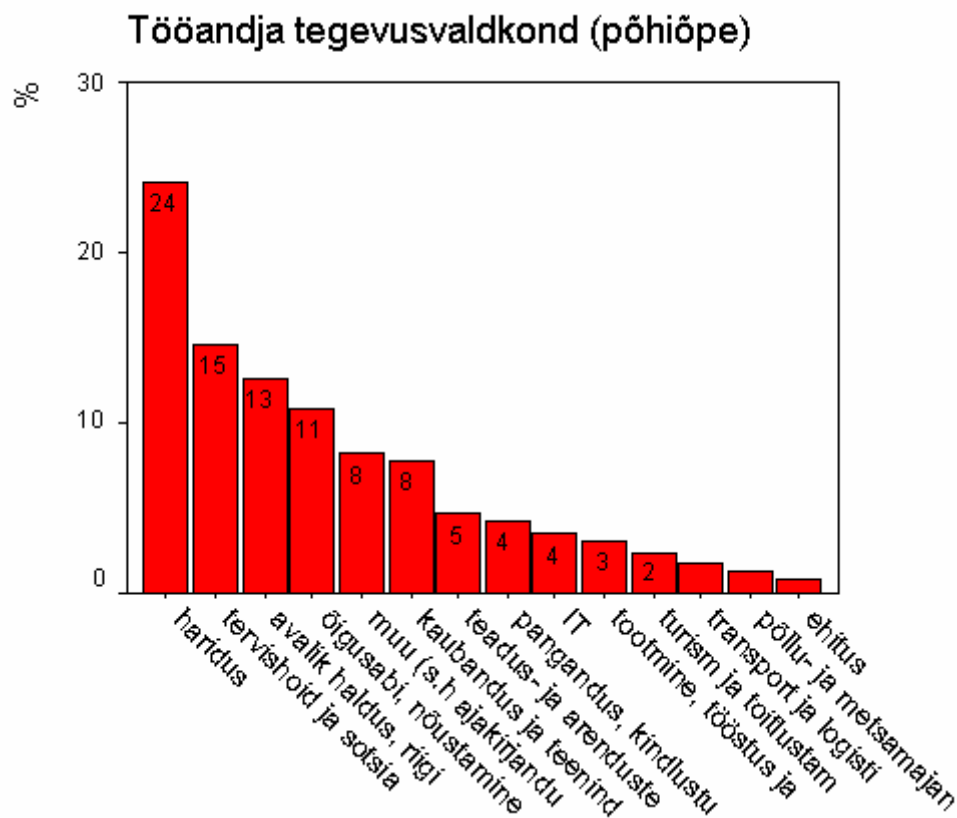
Töökoormus (põhiõpe)

Joonis 7. Töökoormus põhiõppe lõpetanutel

Tööandja tegevusvaldkond

Tööandja tegevusvaldkonna klassifitseerimisel on lähtunud rahvusvahelisel klassifikaatoril põhinevast süsteemist EMTAK 2000. Tulenevalt ülikooli õppekavadest on klassifikaatorit uurimuse jaoks kohandatud. Ühte valdkonda on koondatud põllumajandus, jahindus, metsamajandus ja kalandus uue nimetuse all **põllu- ja metsamajandus**. Kokku on võetud ka töötlev tööstus, energeetika, gaasi- ja veevarustus uue nimetusega **tootmine, tööstus, energeetika**. Sarnaselt EMTAKile jäid valdkonnad **ehitus, haridus, tervishoid ja sotsiaaltöö**. Mõned valdkonnad said sisust lähtudes uuema ning täpsema nimetuse: hulgi- ja jaemüük (mootorsõidukite, mootorrataste ja isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont) nimetati ümber **kaubanduseks ja teeninduseks**; hotellid ning restoranid **turismiks ja toitlustamiseks**; veondus, laondus ja side nimetati **transpordiks ja logistikaks**; riigivalitsemine ja kaitse, sotsiaalkindlustus nimetati **avalikuks halduseks, riigi- ja õiguskaitseks, kohtuteks**, finantsvahendus nimetati **panganduseks ja kindlustuseks**. Üks väga suur valdkond, EMTAKi järgi kinnisvara-, üürimis- ja äriteenindus jagati sisust ning ülikooli õppekavade struktuurist lähtuvalt **kolmeks** valdkonnaks: **teadus ja arendustegevuseks; raamatupidamiseks, õigusabi, äritegevusega seotud nõustamiseks, kinnisvara-arenduseks; infotehnoloogiaks**.

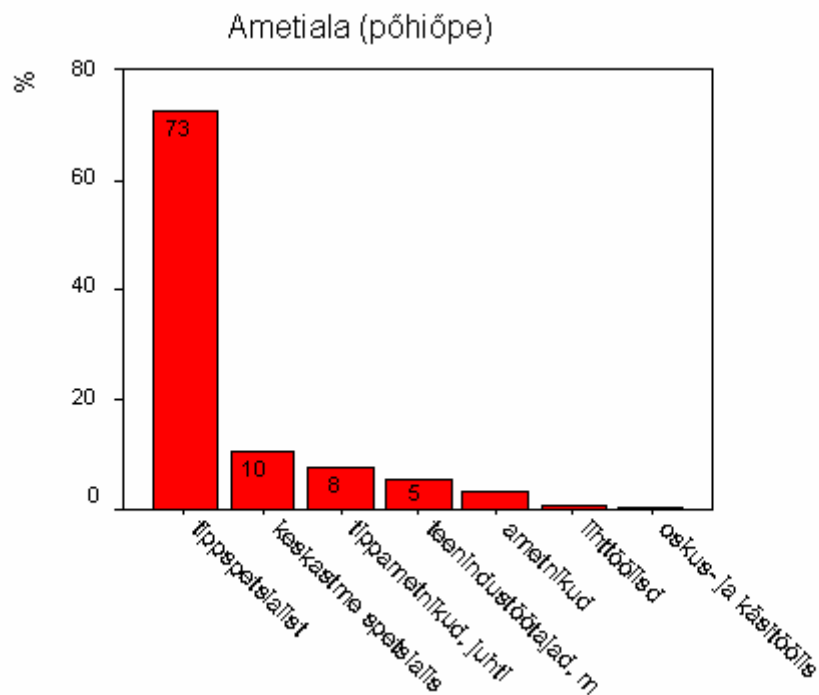
Joonis 8. Tööandja tegevusvaldkond

Kõige rohkem on neid lõpetanud, kes leiavad rakendust hariduses, järgnevad tervishoid ja sotsiaaltöö; avalik haldus, riigi- ja õiguskaitse, kohtud; õigusabi ja äritegevusega seotud nõustamine, kinnisvaraarendus (joonis 8).

Ametiala

Vastajatel tuli kirja panna oma ametiala. Skaala tugines ISCO-88 klassifikaatoril. Kuna küsitlustulemuste järgi kõige suurema valdkonna moodustavad tippspetsialistid, siis siinkohal pikem kirjeldus antud valdkonnast ning sellele vastavast haridustasemest.

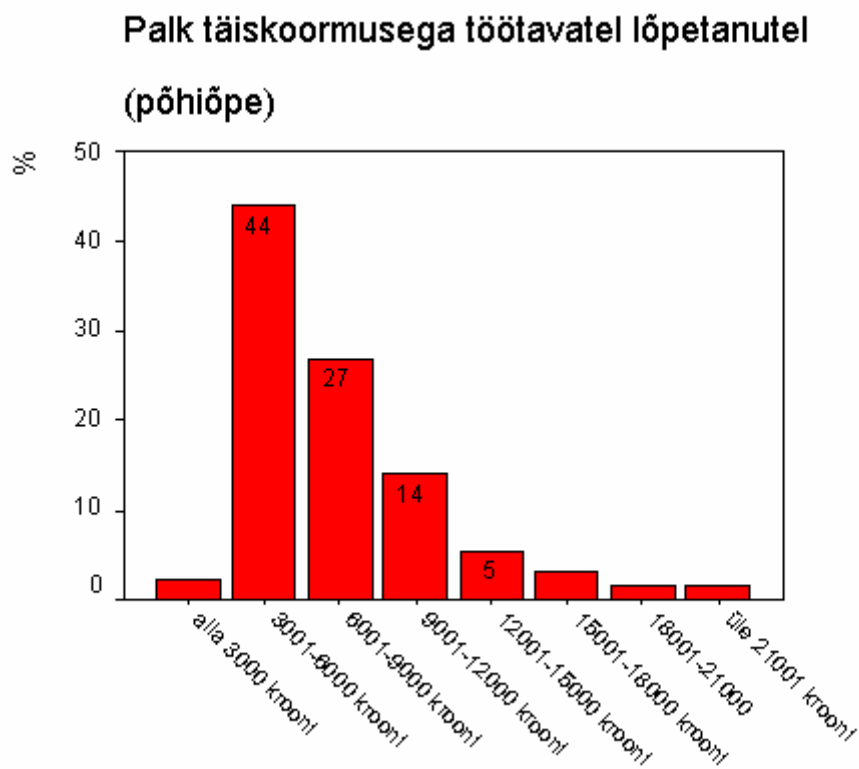
Tippspetsialistide valdkond ET;layout-grid-mode: line'>sisaldab ameteid, mis eeldavad kõrgemal tasemel erialaseid teadmisi, oskusi ja vilumusi mingis tegevusvaldkonnas näiteks loodus-, sotsiaal- või tehnikateaduste alal. Peamised tööülesanded on olemasolevate teadmiste laiendamine ja probleemide lahendamine, rakendades teaduslikke teooriaid ja mõisteid, olemasolevate teadmiste süstematiseerimine, edasiarendamine ja õpetamine; olemasolevate tippteadmiste rakendamine praktikasse. Enamik selle pearühma ameteid eeldab ISCO neljandale kvalifikatsioonitasemele vastavat väljaõpet. Sellesse pearühma kuuluvad nt insenerid, arstid, õppejõud, õpetajad, advokaadid, teadurid, psühholoogid, filoloogid jne. [\[1\]](#)

Joonis 9. Põhiõppe lõpetanute ametiala.

Põhiõppe lõpetanutest enamus asub tööle tippspetsialistidena (joonis 9). Keskastme spetsialistidena leiavad rakendust 10% vastanutest ning juhtidena 8% vastanutest.

Lõpetanute brutopalgad

Joonis 10. Täiskoormusega töötavate põhiõppe lõpetanute ühe kuu brutopalk

Vastajatel paluti valida palgavaheemik, kuhu kuulub nende ühe kuu brutopalk. Küsitluse läbiviimise ajal 2003. aasta IV kvartalis oli ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide täis- ja osalise tööajaga töötajate keskmine brutopalk kuus 7127 krooni (www.stat.ee).

Töötamise piirkond

Põhiõppe lõpetanutest suurem osa suundub tööle Tartu- ja Harjumaale, sh suurem osa asub tööle linnades, vastavalt Tartusse 188 ja Tallinnasse 199 vastajat. Maakondadest saab lõpetajate töötamise regioonina välja tuua veel Ida-Virumaa ja Pärnumaa.

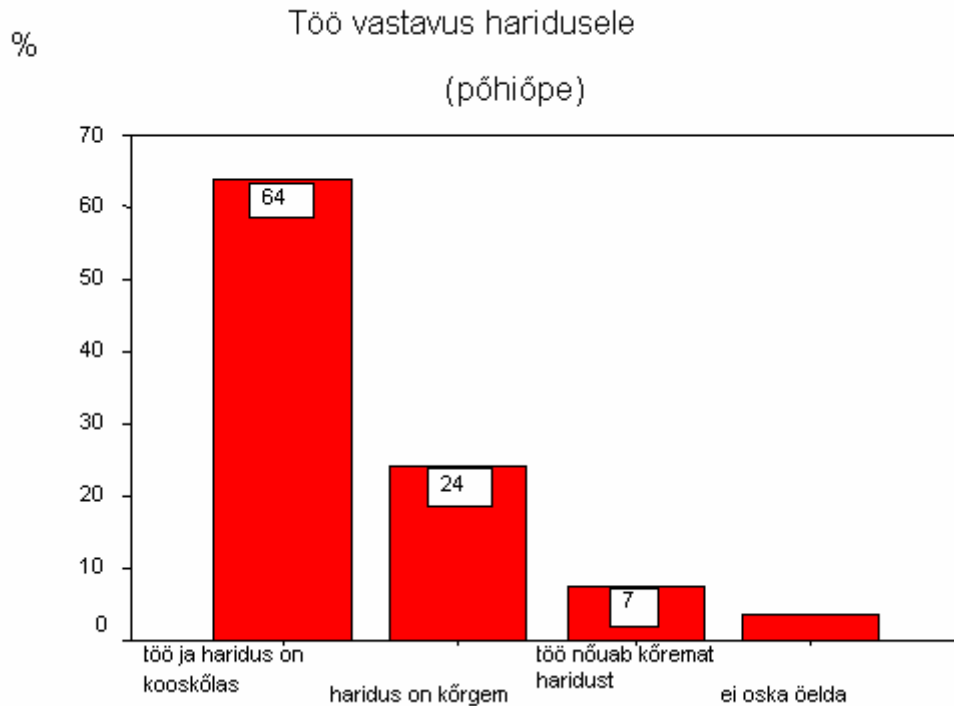
Töö piirkond (põhiõppe lõpetanud)

	ARV	%
teadmata	44	7
Harjumaa	215	36
Hiiumaa	1	0
Ida-Virumaa	38	6
Jõgevamaa	7	1
Järvamaa	3	0
Lääne-Virumaa	9	1
Läänemaa	1	0
Põlvamaa	5	1
Pärnumaa	25	4
Raplamaa	5	1
Saaremaa	2	0
Tartumaa	204	34
Valgamaa	10	2
Viljandimaa	9	1
Võrumaa	8	1
välismaa	14	2
Kokku	603	100

Tabel 4. Töötamise piirkond

Välisriikidest nimetati riike nagu Araabia Ühendemiraadid, Türgi, Soome, Iiri, Itaalia, Luxemburg, USA, Suurbritannia ja Ukraina. Suure tõenäosusega ei suuda me antud küsitluse raames, kätte saada kõiki neid, kes välismaale on suundunud.

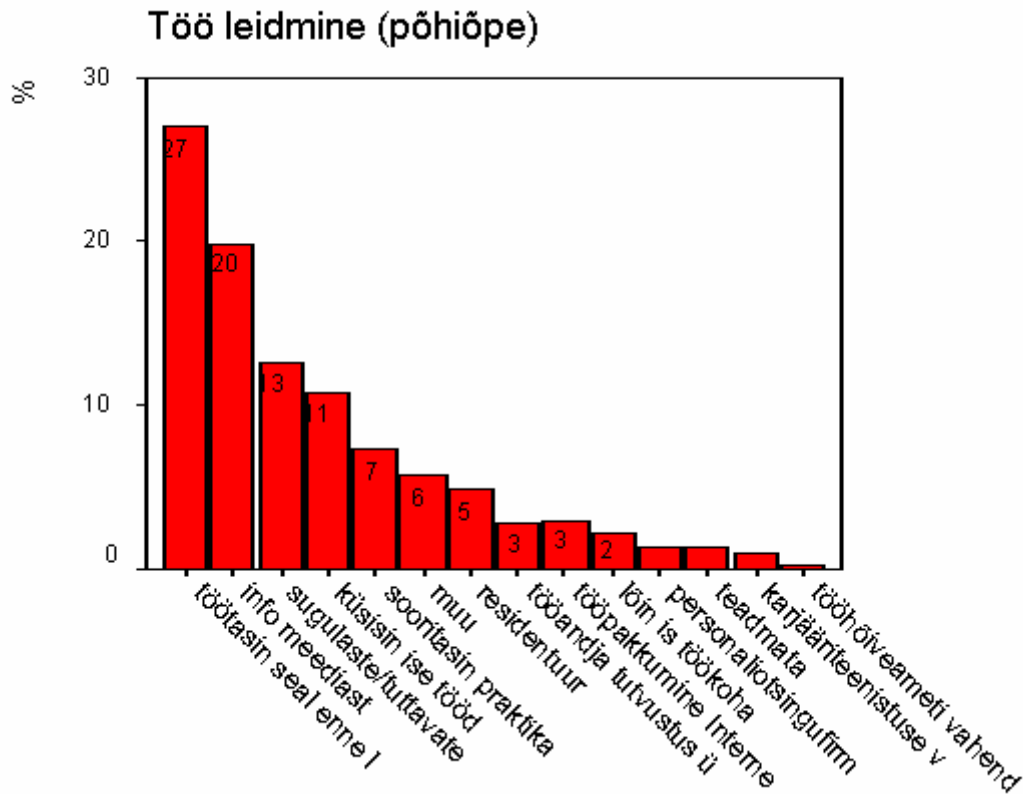
Hariduse ja töö seos

Joonis 11 Hariduse ja töö seos

Vastajatel paluti hinnata tööd, mida nad küsitluse ajal tegid. Valida oli võimalik järgmiste variantide vahel: töö ja haridus on kooskõlas, töö nõuab kõrgemat haridustaset; teie haridustase on kõrgem, kui töö seda nõuab.

Rohkem kui pooled vastanutest arvasid, et nende töö ja haridustase on kooskõlas. 24% vastajate arvates oli haridustase kõrgem kui töö seda oleks vajanud. Ainult 10% vastanutest arvas, et töö nõuab kõrgemat haridustaset (joonis 11).

Joonis 12. Töö leidmise viisid

Esimene ülikoolijärgne töökoht oli 27%-l vastanutest juba enne ülikooli lõpetamist

(joonis 12). Peale lõpetamist on töökoha meedia vahendusel leidnud 20% vastanutest. Sugulaste ja tuttavate abil on tööle saanud 13% vastanutest. Tutvustega peaaegu sama edukas viis tööle saada on isiklik aktiivsus ehk ise töö küsimine. Märkimist väärib ka töötajate tutvustused ülikoolis, sest tegelikult on neid toimunud suhteliselt vähe. Kuid selline kontakti loomise viis on väga efektiivne, sest 3% vastajatest leidis endale töökoha töötajate esitlusest.

Muu variandi all kirjeldati järgmisi juhtumeid: AIESEC Tartu vahendusel; eelmine töötaja (tuttav) esitas paari kandidaati, mind sealhulgas; info kandideerimise kohta sain tuttava kaudu; jäin töötajale silma juristide korraldatud võistlusel; laboris, kus viin läbi magistrantuuri katseid, juhataja pakkus tööd; lõputöö retsensent pakkus tööd; maakonna hariduskoondise kaudu; mainisin kursavennale, et otsin tööd ja temast saigi minu töötaja; mulle pakuti tööd, kuna olin ülikooli jooksul silma jäänud; oma ülikooli diplomitöö juhendaja abil; osalesin tellerite konkursil, pakuti aga teist töökohta pärast töövestlust;

panin töö otsimise kuulutuse „koolielu“ lehele interneti, tuli mitu pakkumist;

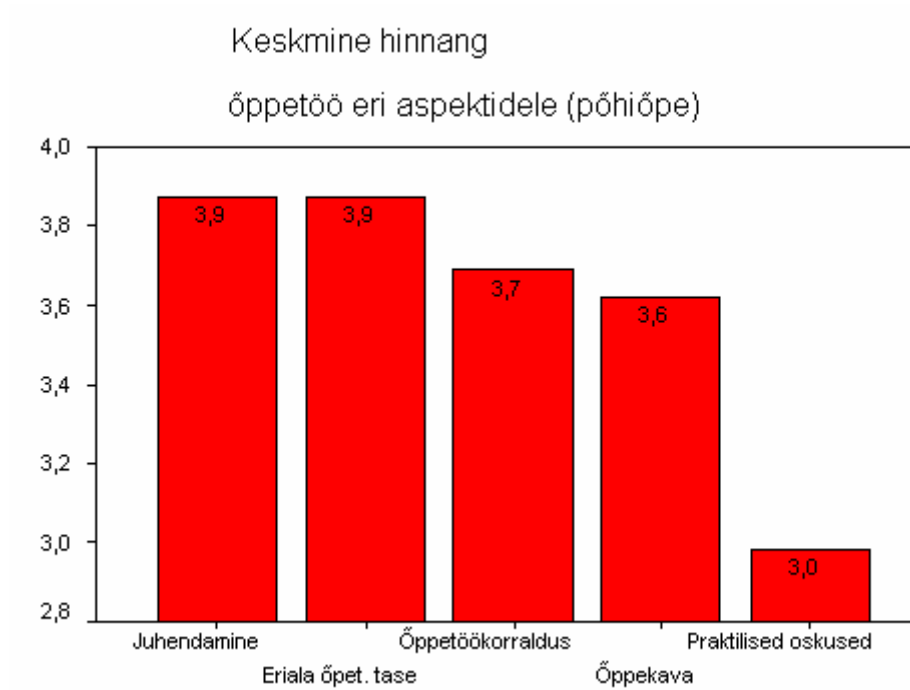
sain tuttavalt teada, et vajatakse saksa keele õppejõudu, käisin vestlusel ja valiti välja;

sihtotsingu kaudu; töötaja tegi vastava pakkumise peale sama kooli lõpetamist;

TÜ psühholoogia osakonna sekretäri vahendusel, st näost näkku info vahetus.

Hinnangud

Hinnangud õppetöö erinevatele aspektidele

Joonis 13. Keskmine hinnang õppetöö eriaspektidele (põhiõpe)

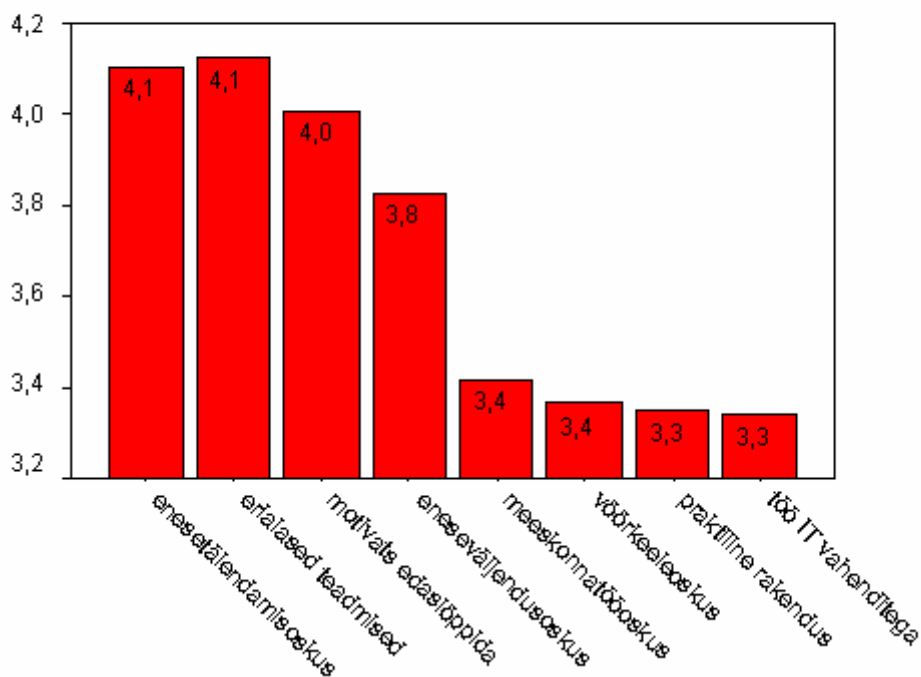
Lõpetanutel paluti anda hinnang järgmiste valdkondade kohta: õppetöökorraldus, õppekava (ülesehitus, õppeainete valikuvõimalused), eriala õpetamise tase, praktiliste oskuste andmine (mida läheb tööle asudes vaja), juhendamine (lõputöö, seminaritööde jms.). Vastamiseks oli ette antud viiepalline skaala, kus „viis“ vastas hinnangule „väga hea“ ja „üks“ hinnangule „kesine“.

Hea hinnangu said õppejõududepoolne juhendamine ja eriala õpetamise tase. Pisut madalamalt hinnati õppetöö korraldust ning õppekava ülesehitust. Keskmiselt hinnati tööks vajaminevate praktiliste oskuste omandamist.

Stuudiumi mõju oskuste ja võimete kujunemisele

Vastanutel paluti oma praegusele elu- ja töökogemusele tuginedes anda hinnang, kuidas aitasid õpingud kaasa tööks vajaminevate oskuste ja võimete kujunemisele. Selleks hindasid vastanud 5-pallilisel skaalal eneseväljendusoskust, oskust töötada infotehnoloogia vahenditega, iseseisva enesetäiendamise oskust, motivatsiooni edasi õppida, erialaseid teoreetilisi teadmisi, oskust teoreetilisi teadmisi praktikasse rakendada, meeskonnatöö ja võõrkeelte oskust.

Kas studium TÜs aitas kaasa alltoodud oskuste kujunemisele?

Joonis 14. Studiumi mõju tööks vajalike oskuste kujundamisel (põhiõpe)

Õpingud on toetanud enesetäiendamisoskust ning andnud erialateadmisi, samuti hinnatakse kõrgelt õpingute mõju motivatsioonile edasi õppida. Madalama hinnangu pälvisid IT-vahenditega töötamise, võõrkeele- ja meeskonnatööoskus ning oskus teoreetilisi teadmisi praktikas rakendada.

Ülevaade lõpetanutest

Lõpetanutest 30% olid mehed ning 71% naised. Vastanutest osutusid sarnaselt eelnevatele aastatele naised pisut aktiivsemateks vastajateks, vastajad jagunesid järgnevalt: **26% mehed** ning **74% naised**.

Lõpetanutest oli abielus (ka vabaabielus) 36% vastanutest ning vallalisi 62%. 33%-l vastanutest on lapsed. Enamikel on üks laps (68%), kuid on ka kahe ja kolmelapselisi ning ühel vastajal on isegi viis last.

Arvamustekstide kvalitatiivne analüüs

2003 a. küsitluses osalenutest avaldas ankeedis arvamust 239 lõpetanut.

Arvamust avaldati mitmetel erinevatel teemadel: hariduse tase ja õppekorraldus, tööks vajalike oskuste üleminek 3+2 süsteemile ning sellega kaasnevad muutused, õppejõud, töötamine ja töö leidmine, edasiõppimine, ankeet ja küsitluse korraldus.

Võrreldes eelmise aastaga on lisandunud enam üldiseid arvamusi **kõrghariduse ja ülikooli kohta**. Leiti, et TÜ on heal tasemel ülikool, mille lõpetanud on konkurentsivõimelised tööturul. Võimalusel sooviti jätkata õpinguid Tartu Ülikoolis. Uue teemana kerkisid esile **seisukohavõttud 3+2 õppesüsteemi** kohta. Pigem on hinnangud reformile kahtlevad ja kriitilised.

Hinnanguid anti ka konkreetsemalt oma **eriala, õppe sisu ja õppekorralduse kohta**. Avaldati tunnustust ja kritiseeritakse oma õpitud eriala ja läbitud õppekava. Ühe ja sama eriala kohta oli vastandlikke seisukohavõtte. Sooviti enam keeleõppevõimalusi ning nuriseti algselt lubatud, kuid toimumata jäänud ainekursuste üle. Mõned lõpetanud hindasid uue õppekorraldusejärgset õpet liiga lühidaks ja põgusaks. Oodati paremat infovahetust õppejõudude ja üliõpilaste ning osakonna ja üliõpilaste vahel. Viidati muutuste vajalikkusele ja esitatakse ettepanekuid paremaks õppekorralduseks.

Võrreldes eelmise aastaga avaldati õppejõudude kohta vähem arvamust, hinnanguid anti pigem kriitilises kontekstis, kuid leidis ka tunnustamist ja ettepanekuid (Nt „ostke lektoreid sisse - ja mitte ainult läänest, on ka eestlasi, ida-eurooplasi, asiaate ja muu maailm“, „Pärnu võiks aktiivsemalt Tartu lektoreid kasutada. Üldine koostöö Tartu ja Pärnu vahel võiks tihedam olla.“)

Palju kommenteeriti **praktikavõimaluste ja töötamise** teemal. Silma torkasid mitmete arstiteaduskonna lõpetanute arvamused, kes peavad vajalikuks märksa suurema hulga kogemuste omandamist ja tunnevad muret tööks vajalike praktiliste oskuste vähesuse üle. Arstiteaduste lõpetanud viitasid hetkeseisule ja probleemidele tervishoiupoliitikas ning võimalusele jätkata tööd/õpinguid mõnes välisriigis. Ka mitmete teiste teaduskondade lõpetanud soovisid enam praktikavõimalusi ning praktilisust õppetöös ning õppemeetodites („rohkem tähelepanu pööramist hilisema eriala praktilisele küljele ei teeks halba!“ „teoreetiliste teadmiste õpetamise tase oli hea. Praktilisi oskusi õpetati väga vähe või üldse mitte“) Siiski mõned tunnustasid saadud praktikavõimalusi. Õpingute juures väärtustati laiapõhjalist haridust ning mõtlemise arendamist („ülikool õpetas eelkõige mõtlema, mis võib olla palju väärtuslikum kui mistahes praktiline kogemus, „ülikooli teoreetilised teadmised kombineerituna reaalses elus saadud praktiliste oskustega olid hea kooslus“).

Lõpetanud kirjeldasid isiklike kogemusi **töö leidmisel ja töötamisel**.

Tööleidmisel viidati aktiivse hoiaku vajalikkusele („erialast tööd on üsna keeruline leida juhul, kui sa ise passiivne oled suheldes oma eriala inimestega“, „töökoha leidmisel on ülimalt oluline, et noor inimene oleks ülikooliõpingute ajal olnud aktiivne - see arendab ja tekitab praktilisi oskusi. Töö vabatahtlikuna andis hea võimaluse erinevaid asju katsetada“, „töötasin paar kuud asendustoimetajana ühes Tartu kirjastuses. Töö oli tihedalt erialaga seotud... töökoha sain ise tööd küsima minnes“).

Leidus ka hulganisti kommentaare, mis on seotud vastaja isikuga. Mitmed lõpetanud viitasid sellele, et nende edu sõltus või sõltub eelkõige neist endast.“raske on hinnata ülikooli mõju, sest paljuski on minu edasijõudmine seotud minu isiksuseomadustega. Olen aktiivne ja oskan ennast motiveerida, samuti olen suuresti iseõppija. Samas TÜ on pakkunud häid võimalusi enese arendamiseks.”) Oli hulganisti meeldivaid tänusõnu, tervitusi ja tunnustavaid kommentaare, mis väljendasid heameelt Tartu ülikoolis õppimise üle.

Ootuspäraselt kommenteeriti **ankeedi ülesehitust ja küsitluse korraldust** ja anti lisaseletusi eelnevalt küsimustikus vastatu kohta. Vastanud avaldasid oma huvi küsitluse tulemuste vastu.

Põhitulemused

- Põhiõppe lõpetanutest pooled peavad oma põhiliseks tegevuseks töötamist, töötab ja õpib 27% põhiõppe lõpetanutest.
- Põhiõppe lõpetanutest 5% olid töötud.
- Õpinguid jätkab 42% lõpetanutest, enamasti jätkatakse Tartu Ülikoolis (85%)
- Õpingute ajal on ligi 52% lõpetanutest käinud tööl ning 62% on olnud praktikal
- Ülikooli lõpetanute töö on erialane või sellega lähedalt seotud (86% vastanutest)
- pooled töötavatest vastajatest leiavad rakendust riigi- või munitsipaalteenuste/asutuses.
- Põhilised valdkonnad, kus lõpetajad töötavad: haridus, tervishoid ja sotsiaaltöö, õigusabi, äritegevusega seotud nõustamine, kinnisvaraarendus.
- Suurem osa (73%) lõpetanutest töötab tippspetsialistidena
- Töökoht asub enamasti Tallinnas (Harjumaal) või Tartus (Tartumaal).
- Haridus ja töö on kooskõlas 64%-l vastanutest.
- Põhiõppe lõpetanute hulgas on töö leidmise kanalitest esikohal meedia, järgneb tuttavate ning sugulast vahendus, isiklik aktiivsus ehk enda pakkumine tööandjale. 27%-l vastanutest oli töökoht olemas juba enne ülikooli lõpetamist.
- Pärast pooleaastast töö- ja elukogemust anti parimad hinnangud (keskmine 3,9) eriala õpetamise tasemele ning seminari- ja lõputööde juhendamisele (3,9).
- Õpingud ülikoolis on kõige enam mõjutanud enesetäiendamiskursuste arenemist ning motivatsiooni edasi õppida, loomulikult on ka suurenenud teadmised eriala kohta.
- Õpetajakoolituse lõpetanud suunduvad enamasti tööle (71%) riigiasutusse (81%) ning õpitud erialale (67%). Rohkem kui pooltel juhtudel on töö täiskoormusega (65%) ning Tartus või Tartumaal (37%).
- Lõpetanud viitavad arvamustekstides, et töö otsimiseks on vajalik aktiivne hoiak, tuntakse puudust praktilistest kogemustest.